

Natuurtoets MC HAMAC

**Gevolgen voor de natuur
van tijdelijke motorsport terreinen**

19 februari 2013

Z o o n e c o l o g i e

Colofon

Titel	Natuurtoets MC HAMAC
Ondertitel	gevolgen voor de natuur van tijdelijke motorsportterreinen
Opdrachtgever	mRO
Uitvoerder	ZOON ECOLOGIE
Auteur	C.P.M. Zoon
Datum	19 februari 2013

Zoon ecologie

Balkerweg 60, 7738 PB, Witharen
tel: 0523-676.470, 06-22682040
e-mail: info@zoon-ecologie.nl

ZOON ECOLOGIE

heeft sinds 1980 ervaring met veldonderzoek naar flora en vegetatie in Nederland.
Vanaf 1986 is meegewerkt aan tot stand brengen van natuurbeleid van provincies en gemeenten.
Sinds 1990 is er faunaonderzoek in heel Europa uitgevoerd. Vanaf die tijd is er ervaring met
terreinbeheer, natuurontwikkeling en het beoordelen van effecten van plannen voor bouwen,
aanleg van wegen en kanalen in Nederland.

Inhoud

Inleiding	3
Het plan	
Status van het terrein in het natuurbeleid	
Noodzaak van een natuurtoets	5
Toets in het kader van gebiedsbescherming	
Toets in het kader van soortbescherming	
<i>Beschermingscategorieën Flora- en faunawet</i>	
<i>Aangepaste lijst van beschermde vogelsoorten</i>	
<i>Rode lijst van bedreigde soorten</i>	
Natuurwaarden	7
Onderzoek	
Toestand van de natuur	
Verwachting voor beschermde soorten	
Bestaande gegevens van beschermde soorten	
Aangetroffen beschermde soorten	
Het belang van het terrein voor beschermde gebieden	
Het belang van het terrein voor beschermde soorten	
Effecten	12
Effecten van het plan op beschermde gebieden	
Effecten van het plan op beschermde soorten	
Conclusies	14
Aanbevelingen	14
Nader onderzoek	
Mogelijke aanpassingen	
Mogelijkheden voor mitigatie en compensatie van negatieve effecten	
Ontheffingen	
Zorgplicht soortbescherming	
Bronnen	15

Inleiding

Het plan

Bij Harfsen (Lochem) liggen twee terreinen naast het eigenlijke motorcrossterrein van MC HAMAC, die een aantal keren per jaar bij een grotere motorcrosswedstrijd gebruikt worden als rennerskwartier en parkeerplaats, start/finish etc.,. Dit vindt enkele keren per jaar plaats. De laatste keer op 10 november 2012, toen door de hele regio een parcours was uitgezet.

Dit gebruik moet in het bestemmingsplan geregeld worden.

de 2 terreinen die tijdelijk voor de motorsport worden gebruikt (crossterrein ligt rechts)

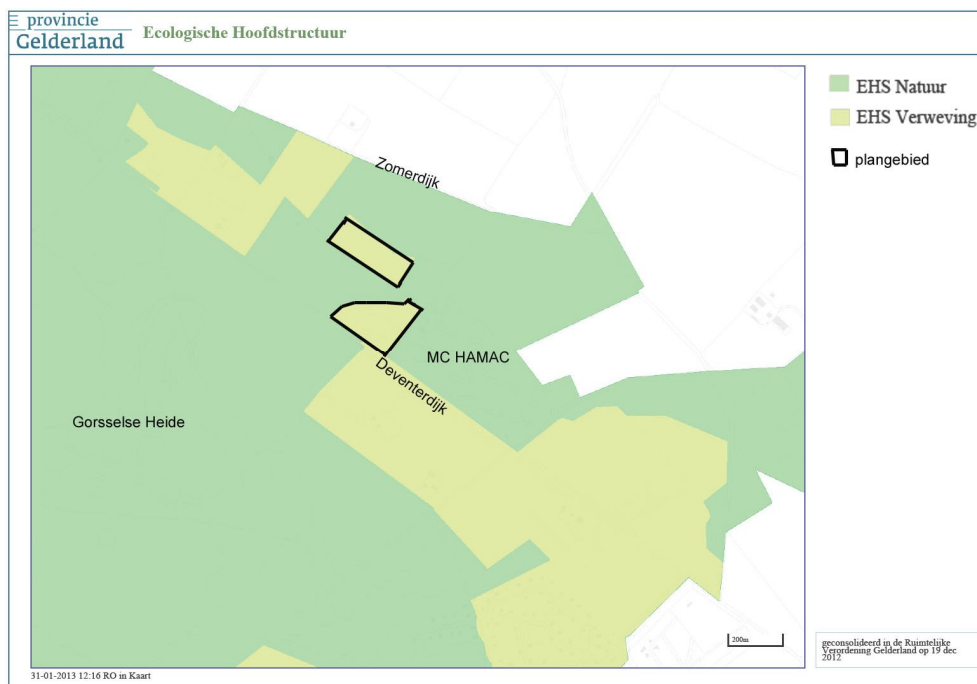
Status van het gebied in het natuurbeleid

Het meest nabije Natura 2000 gebied is "IJsseluitwaarden". Het plangebied ligt in een heideomgeving, met nauwelijks overeenkomsten met uitwaarden.

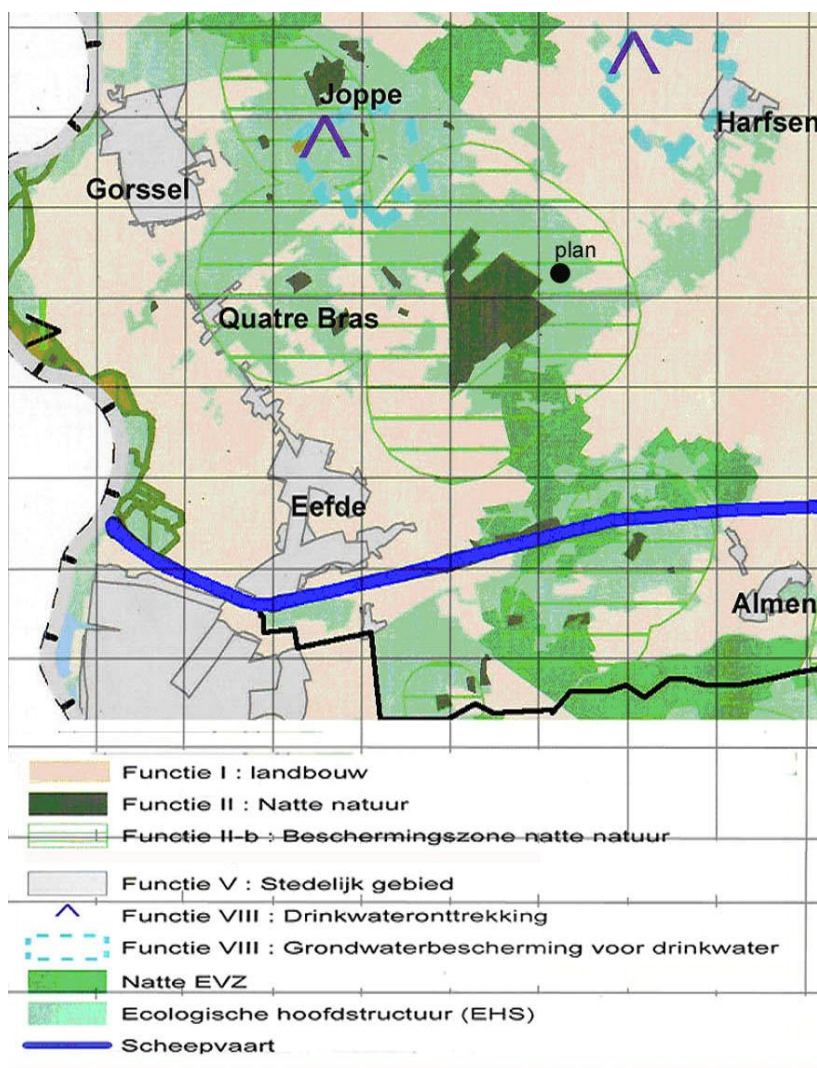
De ontwerp herziening EHS heeft tot 24 december 2012 ter visie gelegen. Op dit moment vigeert nog de structuurvisie 2009. Op grond van de ruimtelijke Verordening Gelderland heeft GS op 19 december de ontwerp herziening EHS geconsolideerd. Voor deze omgeving is het beleid van 2009 vooralsnog in stand gebleven.

De twee tijdelijke terreinen voor motorcross hebben de status "EHS Verweving".. De bestaande crossbaan heeft de status "EHS Natuur".

Het plangebied valt geheel in de "Beschermingszone natte natuur" voor de natte natuurplek "Gorsselse Heide" (waterschap Rijn en IJssel, 2010). Ingrepen moeten daarom getoetst worden op hun effect op de hydrologie van de Gorsselse heide.

status van het terrein in het natuurbeleid dd 19 dec 2012

plan in het waterbeleid

Noodzaak van een natuurtoets

Toets in het kader van gebiedsbescherming

Voor elke ingreep, beheersplan, bestemmingsplan of bouwplan, dient onderzocht te worden of er negatieve effecten zijn op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000 gebieden of Beschermde Natuurmonumenten. Deze doelstellingen zijn geformuleerd als populaties van soorten en habitats.

Voor gebieden die door de Nederlandse regering definitief zijn aangewezen, wordt getoetst, op grond van de Natuurbeschermingswet 1998, aan de definitieve instandhoudingsdoelstellingen.

Bij gebieden die wel aangemeld zijn, maar nog niet definitief aangewezen door de Nederlandse regering, wordt getoetst aan de ontwerp instandhoudingsdoelen. De opbouw van deze zogenaamde "habitattoets" wordt weergegeven in bijlage 2.

Voor ingrepen in de EHS, geldt het principe "Nee-tenzij", waarvoor elke provincie in het kader van de provinciale structuurvisie een toetsingsschema opgesteld heeft. Ingrepen zijn niet toegestaan, tenzij significante verslechtering van de wezenlijke waarden en kenmerken voorkomen wordt.

Toets in het kader van soortbescherming

Bij elk plan dat ingrijpt op standplaatsen van planten of vaste verblijfplaatsen van dieren, dient getoetst te worden wat het effect is op beschermde soorten, die met name genoemd zijn in de Flora- en faunawet. In deze wet worden beschermde soorten in drie beschermingscategorieën ingedeeld.

Beschermingscategorieën Flora- en faunawet

Tabel 1	Algemene soorten waarvoor geen ontheffing aangevraagd hoeft te worden bij bestendig beheer of ruimtelijke ontwikkeling. Anders is wel ontheffing nodig voor verstoren of vernietigen en er geldt altijd de zorgplicht (art.2).
Tabel 2	Soorten waarvoor ontheffing aangevraagd moet worden, behalve als er gewerkt wordt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode, waarbij de zorgplicht blijft gelden. Ontheffing kan worden verleend als de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt.
Tabel 3	Zeldzame soorten, waarvoor altijd ontheffing aangevraagd moet worden. Ontheffing wordt alleen verleend als voldaan wordt aan alle volgende criteria: - én - er sprake is van een in de wet genoemd belang - én - er geen alternatieven zijn - én - de ingreep geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort Voor soorten uit Habitatrichtlijn bijlage IV (alle in tabel 3) is alleen ontheffing voor een ruimtelijke ontwikkeling mogelijk bij een dwingende reden van groot openbaar belang. Voor Vogelrichtlijnsoorten (alle vogels en alle in tabel 3) is geen ontheffing bij ruimtelijke ontwikkeling mogelijk, ook niet bij een dwingende reden van groot openbaar belang.

Aangepaste lijst van beschermde vogelsoorten

Van alle vogelsoorten zijn de bewoonde nesten tijdens het broedseizoen beschermd. Daarboven zijn nesten en verblijfplaatsen van vogels jaarrond beschermd, als deze:

- het gehele jaar gebruik maken van de verblijfplaatsen (cat 1);
- honkvaste koloniebroeders zijn (cat. 2);

- honkvaste niet-koloniebroeders zijn (cat 3)
- zelf geen nest kunnen maken en elk jaar naar hetzelfde nest terugkeren (cat 4)

Indien het voortbestaan op locatie van beschermde soorten planten of dieren uit tabel 2 en 3 door de ingreep negatief beïnvloed worden, is sprake van overtreding van de Flora- en faunawet.

Voor soorten van Habitatrichtlijn bijlage IV en Vogelrichtlijnsoorten (alle vogels) dient het plan zo uitgevoerd te worden dat de duurzame instandhouding van deze soorten niet bedreigd wordt en de ecologische functionaliteit niet in gevaar komt. Overtreding van de Flora- en faunawet wordt zo voorkomen. Initiatiefnemer dient dit aannemelijk te maken door middel van een activiteitenplan, dat door het ministerie van EZ goedgekeurd kan worden.

Ook onbeschermde soorten mogen niet onnodig moedwillig vernietigd worden. Iedereen dient zich te houden aan de zorgplicht (art. 2 Flora- en faunawet).

De Flora- en faunawet geldt altijd en overal, waar beschermde soorten voorkomen.

Rode lijst van bedreigde soorten

De toets op de instandhouding van de nationale rode lijst-soorten vindt plaats in het spoor van de Ruimtelijke Ordening. Het is een provinciaal belang dat door de provincie behartigd wordt.

Natuurwaarden

Onderzoek

Op 22 november 2012 is het terrein bezocht en is de toestand van de aanwezige habitats beoordeeld.

Toestand van de natuur

1. Tijdelijk start/finish terrein

Dit is geheel open met veel kale grond. Daartussen is een lage begroeiing met brunel, liggende ereprijs, rolklaver pijpestrootje en tengere rus. Een natte slenk midden op het terrein heeft daarnaast ook jonge opslag van schietwilg en grauwe wilg. Er wordt regelmatig gegraven en gecrosst.

2. Tijdelijk rennerskwartier

Kruidenrijk droog grasland, weinig bemest. Echte witbol, Gewoon struisgras en Engels raaigras met witte klaver, biggekruid, smalle weegbree, kruipende boterbloem en duizendblad. Veel mollen en diverse rustplaatsen van reewild in het open veld. Dit terrein is aan twee bosranden voorzien van lantaarns, die alleen branden als het terrein gebruikt wordt.

3. Perceel van Natuurmonumenten ten noorden van het rennerskwartier

Dit perceel bestaat uitsluitend uit Engels raaigras en heeft nagenoeg geen natuurwaarde..

4. Bos ten noordwesten van startterrein

Oud loofbos van beuk en Amerikaanse eik. Er is nauwelijks ondergroei. Enkele open plekken zijn ingeplant met hazelaar en meidoorn (**a**). De spaarzame kruidlaag is vooral op twee open plekken met jonge Amerikaanse eik, jonge grove den, pilzegge, struisgras en pijpestrootje ontwikkeld (**b**).

Er loopt een weinig gebruikt onverhard pad in de rand van dit bos. Een enkele maal wordt dit gebruikt om te crossen.

5. Bos ten noordoosten van startterrein

Droog Grovedennenbos van 20- 30 jaar oud, met veel liggend snoeihout en een rijke struiklaag met lijsterbes, Amerikaanse vogelkers, hulst en vlier. De kruidlaag met veel jonge beuk, eik en robinia naast zandstruisgras, brede stekelvaren, braam en bochtige smele. Langs het schouwpad een steilrand met droge ruigte.

In dit bos zitten in de grove dennen tenminste 4 vogelnesten.

Er loopt een weinig gebruikt crossspoor in de rand .

6. Sloot en Schouwpad

6a. Sloot

Droogvallende sloot met natte zandbodem. De sloot watert af naar het noorden, maar bevat slechts af en toe water. Deze sloot draineert het lokale grondwater als dat omhoog komt.

Slootbodem:

Met vochtminnende vegetatie van witte waterkers, stijve waterranonkel, moeraswalstro, grote lisdodde, mannagrass, waterpeper, gele waterkers, grote waterweegbree, moerasvergeetmijnietje, watertorkruid, watermunt en liesgras.

Sloottalud:

Zeer kruidenrijk gemaaide ruigte, met pitrus, Echte witbol, Grote brandnetel, braam, kruipende boterbloem, Haarmos, kleeftkruid, wolfspoot, brede wespenorchis, struikheide,

dopheide, brunel, veldzuring, bochtige smeie, havikskruid, jonge exemplaren van grove den, robinia, douglas, Amerikaanse vogelkers en beuk, afgemaaide exemplaren van zwarte els, boswilg en grauwe wilg,

6b. Schouwpad

Ruig grasland 3 m breed met jonge robinia's in de randen. Regelmatig wissels van dassen en reewild van weide naar bos.

7. Bos ten noordoosten van crossterrein langs sloot

Van zuid naar noord ligt strak aan de sloot een eiken-berkenbos met goed ontwikkelde struiklaag en slecht ontwikkelde kruidlaag.

7a. Het zuidelijk deel is een hooggelegen droog gemengd bos met bijmenging grove den.

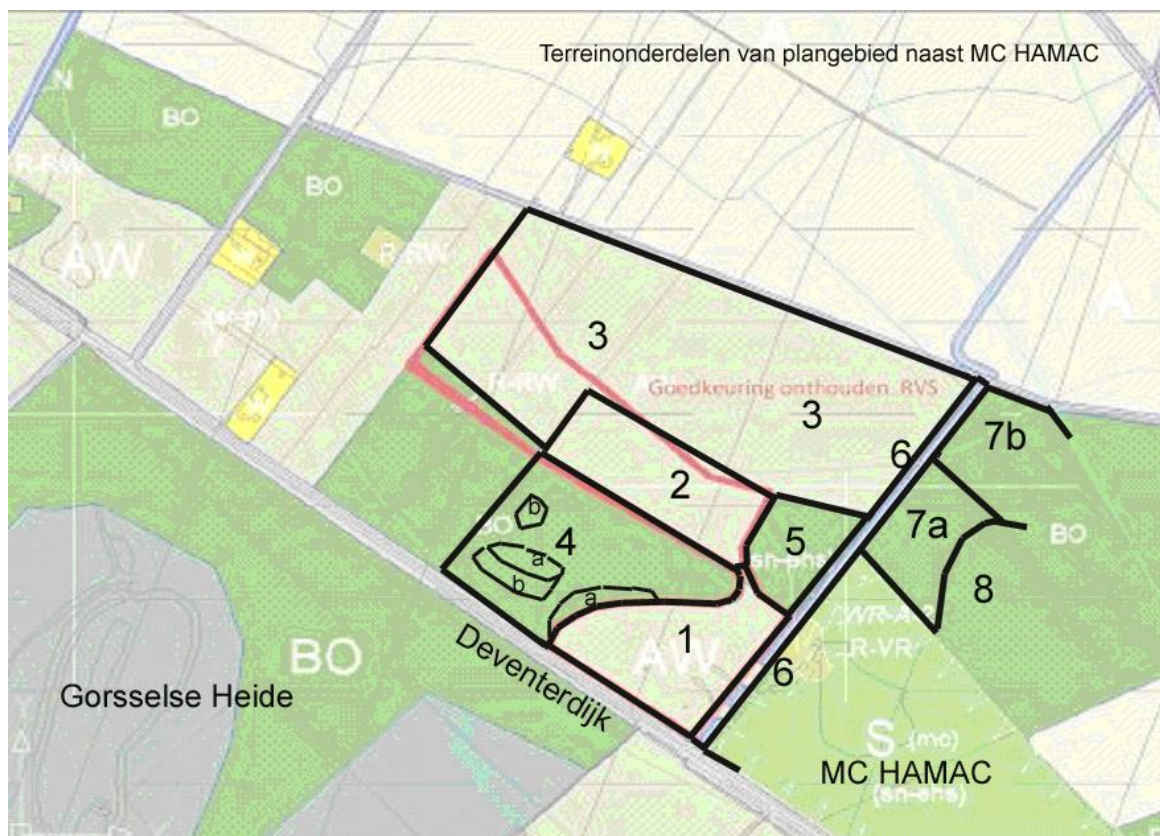
7b. Het noordelijk deel is een rabattenbos met bijmenging larix en Amerikaanse eik.

8. Overig bos

Op enige afstand van de sloot ligt oostelijk van dit bos en één meter lager een natuurlijk broekbos met 3 m brede rabatten, een oud ven genaamd "Peppelenbos". Het grenst ook aan het cross-terrein.

Samenvattend:

Het plangebied heeft natuurlijke kenmerken en waarden die overeenkomen met de natte heideachtige omgeving en de drogere bosomgeving. Daardoor kan het gebied een verbindende functie vervullen tussen de Gorsselse heide en het Peppelenbos. De sloot en de bossen spelen daarin een grote rol. Het oude bos (4) is echter zeer open van onderen en heeft weinig weerstand tegen betreding. Het jongere dennenbosje (5) heeft veel meer weerstand daartegen.

Verwachting voor beschermde soorten

Op grond van de aanwezige habitats mogen de volgende soorten verwacht worden:

soort	Flora- en faunawet tabel			Habitat richtlijn bijlage IV	Rode lijst	Broed vogels Cat.
	1	2	3			
Levendbarende hagedis		x			x	
Hazelworm			x			
Bruine kikker	x					
Gewone pad	x					
Rugstreepad			x	x	x	
Brede wespenorchis	x					
Zwarte specht			x			5
Buizerd			x			4
havik			x			4
Broedvogels van holle bomen			X			4-5
Broedvogels van bos en struweel			x			
Mol	x					
Bosmuis	X					
Rosse woelmuis	X					
Veldmuis	X					
Ree	x					
das			x			
Rosse vleermuis			x	X	x	
Ruige dwergvleermuis			x	X		
Baardvleermuis			X	X		
franjestaat			X	X		
Gewone grootoorvleermuis			X	x		
eekhoorn		x				

Dit zijn allemaal soorten die afhankelijk zijn van bosrijke rustige gebieden.

Bestaande gegevens van beschermde soorten

soort	Flora- en faunawet tabel			Habitat richtlijn bijlage IV	Rode lijst	Broed vogels Cat.
	1	2	3			
Gewone pad	X					
Bruine kikker	x					
Zwarte specht			x			5
Buizerd			x			4
Havik			x			4
Das			x			
ree	x					
mol	x					
steenmarter		x				
Gewone grootoorvleermuis			x	x		
Rosse vleermuis			x	x	x	

Op basis van Natuurkansen in Lochem (databankgegevens bijzondere soorten tot en met 2009) en Telmee.nl sinds 2000. Voor soorten die na 2000 niet bekend waren is ook tot 1990 gekeken. Het plangebied ligt in de kilometerhokken 214 - 467 en 215 – 467.

Er zijn in databanken **geen** gegevens van bosmuis, rosse woelmuis, veldmuis, bosspitsmuis, baardvleermuis, ruige dwergvleermuis, franjestaart, eekhoorn, brede wespenorchis, levendbarende hagedis, hazelworm, rugstreeppad en heikikker uit het plangebied of de kilometerhokken in de directe omgeving.

Aangetroffen beschermde soorten

Soorten die op 22 november 2012 ter plekke aangetroffen zijn.

soort	Flora- en faunawet tabel			Habitat richtlijn bijlage IV	Rode lijst	Broed vogels Cat.
	1	2	3			
Heikikker			x	x		
Brede wespenorchis	x					
Mol	x					
Ree	x					
das			x			
4 nesten van uil, zwarte kraai of roofvogel in bosje 5			x			Mogelijk cat 4

Bij de 4 nesten kon niet vastgesteld worden van welke soort deze waren. Het waren geen eekhoornnesten.

Het belang van het terrein voor beschermde gebieden

Het plangebied is voor de omringende "EHS Natuur" van belang als uitwisselingsgebied voor planten en dieren en als deel van leefgebieden van kenmerkende soorten van die beschermde gebieden. Ten oosten van het plangebied ligt een broekbos (Peppelenbos) en ten westen een natte heide en broekbos (Gorsselse heide). Natuurwaarden van natte voedselarme bosachtige gebieden komen in beide terreinen voor. Verder is direct rondom het plangebied veel droog bos voorhanden.

Het belang van het terrein voor beschermde soorten

Soorten waarvoor het plangebied waarschijnlijk van belang is.

soort	Flora- en faunawet tabel			Habitat richtlijn bijlage IV	Rode lijst	Broed vogels Cat	Mogelijke betekenis van het plangebied
	1	2	3				
Heikikker			x	x			Voortplanting in sloot overwintering in bos 5
Gewone pad	X						Voortplanting in sloot, overwintering in bos 5
Bruine kikker	X						Voortplanting in sloot, overwintering in bos 5
Brede wespenorchis	X						Standplaats langs sloot
Zwarte specht			X			5	Voedselgebied nabij nest
Buizerd			X			4	Voedselgebied nabij nest
Havik			x			4	Voedselgebied nabij nest
holenbroeders			x			4-5	nest in oud bos 4
Struweel- en boombroeders			x				Nest in bos 5
Mol	X						Leefgebied
Ree	X						Leefgebied in bos en weide
Steenmarter		x					Voedselgebied
Bosmuis	X						Leefgebied in bos 5
Rosse woelmuis	X						Leefgebied in bos 5
Veldmuis	X						Leefgebied in weide
bosspitsmuis	x						Leefgebied in bos 5
das			X				Voedselgebied nabij burcht
Gewone grootoorvleermuis			x	x			Verblijfplaats in oude bomen
Rosse vleermuis			x	x	x		Verblijfplaats in oude bomen
eekhoorn		x					Verblijfplaats in oude bomen

Effecten

Het bestaande crossterrein wordt gebruikt tussen 1 september en 31 mei en is dan 2 middagen per week open. Daarbuiten is het terrein gesloten. Voor het gebruik van de tijdelijke terreinen zijn we uitgegaan van dezelfde datumgrenzen, maar daarentegen van incidenteel gebruik.

Effecten van het plan op beschermde soorten

De activiteiten op de tijdelijke crossterreinen, met geluid en verlichting, kunnen er voor zorgen dat broedvogels met grote leefgebieden, niet in het gebied gaan broeden. Naast het gebruik van de terreinen zelf, vindt onherroepelijk ook betreding van de directe omgeving plaats. Doordat een deel van de bossen zeer open is (beukenbos 4), is de negatieve invloed daarvan erg groot. In het kleine bos dat wel zeer dicht is (naaldbos 5) vindt duidelijk minder betreding plaats en zijn wel nesten aanwezig. Het ene terrein is dus kwetsbaarder dan het andere.

Dat het terrein tot en met mei in gebruik is zorgt voor veel verstoring voor vogels die willen gaan broeden (vanaf maart). Dat geldt voor alle roofvogels, uilen en spechten. Alleen enkele kleine zangvogels beginnen pas in juni met broeden.

Het huidige gebruik en boskwaliteit staat vestiging van veel diersoorten in de weg.

Buiten de crossperioden blijken enkele dieren het terrein meer te gebruiken om voedsel te zoeken dan de omgeving. Mogelijk heeft dat te maken met de meer natuurlijke samenstelling van de vegetatie. Het rennerskwartier (2) met het halfnatuurlijke grasland heeft aan Das en Ree meer te bieden dan het gangbaar agrarisch grasland (3) ernaast. Het crossgebruik heeft geleid tot landbouwkundige extensivering, die gunstig is voor sommige planten en dieren.

Het huidige gebruik bevordert het vestigen van meer natuurlijke flora en is positief voor de functie van voedselgebied voor dieren die buiten het terrein gevestigd zijn.

Effecten van het plan op beschermde gebieden

De effecten van het plan op het Natura 2000 gebied IJsseluiterswaarden moeten als niet significant beschouwd worden, omdat er geen verwantschap tussen beide terreinen is in habitats en soorten.

Het toetsen van de effecten op de EHS, gebeurt aan de kernkwaliteiten en gebiedskenmerken.

Kernkwaliteiten /gebiedskenmerken Oostgelderland (Provincie Gelderland, 2006) welke van toepassing zijn op de omgeving van de Gorsselse heide en het Hamac terrein.

- De verbinding tussen de restanten van (natte) heideterreinen, heischrale terreinen en blauwgraslanden binnen de Graafschap.
- Het vanuit ecologisch opzicht samenhangend geheel van landgoederen, natuurgebieden, bossen, beken en landschapselementen in het kleinschalige agrarisch cultuurlandschap waarvan soorten als de das, amfibieën en vleermuizen afhankelijk zijn.
- De landschappelijke verwevenheid van natuur, bos en landschapselementen met cultuurgronden.

Het tijdelijk gebruik van het plangebied voor de motorsport heeft een beperkte invloed op de verbindingsfunctie voor heischrale terreinen en de samenhang van het kleinschalig landschap. Vestiging van flora van heischrale terreinen heeft in het plangebied meer

kansen dan in een agrarische situatie. Uitwisseling van weinig mobiele diersoorten van heischrale terreinen en het gebruik van het plangebied door diersoorten van bossen en heiden wordt slechts tijdelijk beperkt. Voor dieren van kleinschalig agrarisch landschap zijn er slechts tijdelijke gebruiksbeperkingen. Vestiging van al deze diersoorten is daardoor wel zeer beperkt.

De beoordeling of de effecten significant negatief zijn volgt hieronder (zie bijlage 1)

Een vermindering van areaal en kwaliteit van bestaande natuur-, bos- en landschapselementen en gebieden die aangewezen zijn voor nieuwe natuur en agrarische natuur.

Bestaande bosterreinen worden door het tijdelijke gebruik, o.a. door betreding, in hun kwaliteit aangetast. De bestaande situatie zal echter door de bestemming niet verslechteren.

Een vermindering van de uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren in verbindingszones en tussen de verschillende leefgebieden in de overige delen van de EHS.

De uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren worden door het tijdelijk gebruik niet aangetast

Een vermindering van de kwaliteit van het leefgebied van alle soorten waarvoor conform de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing vereist is en als zodanig worden genoemd in de AmvB Vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en Faunawet.

Het tijdelijk gebruik beperkt de kwaliteit van het leefgebied van een aantal beschermde soorten. De bestaande situatie zal echter door de bestemming niet verslechteren.

*Een vermindering van het areaal van de grote natuurlijke eenheden (aaneengeslotenheid). **Nvt op Hamac e.o.***

*Een belemmering voor het verloop van natuurlijke processen in de grote eenheden. **nvt op Hamac e.o.***

*Een verstoring van de natuurlijke morfologie, waterkwaliteit, watervoering en verbondenheid met het landschap van HEN-wateren. **nvt op Hamac e.o.***

*Een verandering van de grond- en oppervlaktewater-omstandigheden (kwaliteit en kwantiteit) die de voor de natuurdoeltypen gewenste grond- en oppervlaktewater situatie (verder) aantast. **nvt op Hamac e.o.***

*Een verhoging van de niet gebiedseigen geluidsbelasting in stiltebeleidsgebieden en stiltegebieden. **Hamac en omgeving is geen stiltegebied.***

Niet het huidige areaal of de huidige kwaliteit of samenhang in de natuur wordt door het plan aangetast. Wel wordt de potentiële kwaliteit van leefgebieden en natuurlijke terreinen door het huidige gebruik sterk beperkt. Ook is het mogelijk dat de kwaliteit verder achteruitgaat, wanneer het gebruik intensiever wordt.

Conclusies

In het terrein hebben enkele beschermde soorten (planten, kleine zoogdieren en amfibieën) hun leefgebied. Of er ook boombewonende vleermuizen en eekhoorns zijn is nog niet zeker. De broedvogels, reeën en dassen die het terrein gebruiken zijn alle buiten het gebied gevestigd.

Het huidige gebruik heeft negatieve kanten (verstoring van bossen in het terrein) en positieve kanten (extensiever beheer, waardoor betere voedselgebieden voor dieren).

De verstoring wordt nog versterkt door het zeer open karakter van de beukenbossen in het westen. Daardoor wordt vestiging van dieren tegengegaan.

De goede voedselkwaliteit wordt vooral benut door dieren die buiten het terrein gevestigd zijn.

Continuering van het gebruik in de huidige intensiteit brengt het huidige ecologisch functioneren niet verder in gevaar, maar beperkt wel blijvend de potentiële kwaliteit van de natuur. Enerzijds zal intensiever gebruik de natuurwaarde verder laten afnemen.

Anderzijds zijn er mogelijkheden tot verbetering door andere inrichting en een minder ruime gebruikperiode..

Aanbevelingen

Nader onderzoek

Het moet vastgesteld worden dat van dit terrein en omgeving bitter weinig natuurgegevens bestaan. En het ligt direct naast de Gorsselse heide!

Om vast te stellen welke soorten werkelijk voorkomen is onderzoek nodig in het voorjaar en zomer. Nader onderzoek is dan nodig naar de nesten in bos 5 (welke vogels?) en naar eventuele boombewonende vleermuizen in het beukenbos 4. Ook amfibieënvoortplanting in de sloot moet nog bevestigd worden.

Dit heeft **geen** invloed op de conclusies. Bij de effectbepalingen zijn we uitgegaan van het feit dat de genoemde beschermde soorten het terrein nu al gebruiken en dus mogelijk verstoord worden.

Mogelijke aanpassingen bestemming

Een bestemming voor gebied 1 en 2, die recht doet aan het huidige gebruik en de huidige betekenis voor de Ecologische hoofdstructuur is "Agrarisch gebied met extensieve recreatie en natuurwaarde".

Bij gebied 1 (start /finish) ligt de nadruk op recreatie (geheel ingericht voor het crossen). Gebied 2 (rennerskwartier) is grasland dat extensief agrarisch beheerd wordt, maar dit beheer dient alleen nog het tijdelijk recreatief gebruik.

Het tijdelijke rennerskwartier(2) wordt op veel kaarten te groot weergegeven. Het beperkt zich tot gemeentegrond.

Mogelijkheden voor mitigatie van negatieve effecten

Pas als het crossen stopt per 1 april wordt het voortplantingsseizoen van veel diersoorten

grotendeels ontzien. Grote evenementen leiden altijd tot betreding van de directe omgeving. In april en mei zorgt dat voor belangrijke negatieve effecten, omdat dieren zich dan gaan voortplanten en planten gaan bloeien.

Beperken van de gebruikperiodes van 1 september tot 1 april is een goede mitigerende maatregel. Daarmee wordt eventuele uitbreiding van de verstoring in voortplantingsperiodes van soorten tegengegaan.

De geplante struiken in open bosranden en open plekken houden de betreding enigszins tegen. Nog beter is de bossen op natuurlijke manier zich dicht te laten ontwikkelen. Door meer licht in de bossen toe te laten, ontwikkelt er zich een dichtere struiklaag. Ook het laten liggen van snoeihout bevordert de rust in het bos. Wanneer de bosgordel langs de noordrand van het terrein (4 en 5) veel dekking biedt, wordt de uitwisseling sterker en wordt de verstoring vanuit de crossterreinen minder. Dit bosbeheer kan door de gemeente (eigenaar) gerealiseerd worden.

Verzachting van de storing voor dieren van natte habitats kan door een of meer poelen te graven. Voor planten en amfibieën kan dat best op de crossterreinen zelf, mits ze voldoende met rust worden gelaten. De huidige natte slenk op terrein 1 laat zien dat dat kan. Op het crossterrein van MC Volgas in Ermelo liggen poelen met salamanders, libellen en vlinders temidden van het circuit (Zoon, 2008). Poelen aan de zuidzijde van een bos met dichte begroeiing is optimaal. Langs de noordrand van terrein 1 is dat het geval.

Het graven van deze poelen beperkt de betreding van de achterliggende bospercelen. Als de poelen onverhoopt gebruikt worden door crossers tijdens het tijdelijk gebruik, dan is dat niet erg mits het terrein tussen april en september met rust gelaten wordt. Voortplanting van amfibieën is dan verzekerd.

Bij uitvoeren van bovenbeschreven maatregelen zijn de mogelijke effecten (die binnen de beoogde bestemming plaats kunnen vinden) zeer gering, omdat diverse diersoorten zich dan in het gebied kunnen vestigen en voortplanten.

Ontheffingen

Voor voortzetting van het huidige gebruik is geen ontheffing van de flora- en faunawet nodig. Bij inperking van het gebruik tot september- maart en uitvoeren van bovengenoemde maatregelen is de duurzame instandhouding van beschermde soorten en het ecologisch functioneren voor deze soorten ook in de toekomst verzekerd.

Bronnen

LNV, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten

Zoon, C.P.M., 2010. Natuurkansen in Lochem

Zoon, C.P.M., 2008. Natuur op het terrein van MC Volgas.

Telmee.nl gegevens van beschermde soorten tussen 1990 en 2013

Waterschap Rijn en IJssel, 2009. Waterbeheerplan 2010-2015.

Provincie Gelderland, 2006. Streekplanuitwerking Kernkwaliteiten en Gebiedskenmerken..

Bijlage 1

Nee-tenzij beoordelingsschema voor ruimtelijke ingrepen in de EHS (streekplan Gelderland 2005)

Voor de beoordeling van ruimtelijke ontwikkelingen binnen de EHS geeft het streekplan het volgende aan:

“Binnen de Ecologische Hoofdstructuur geldt de “nee, tenzij”-benadering. Dit houdt in dat bestemmingsplanwijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang.

Om te kunnen bepalen of de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied significant worden aangetast, moet het bevoegd gezag erop toezien dat hiernaar door de initiatiefnemer onderzoek wordt verricht. Om een zorgvuldige afweging te kunnen maken zal de provincie de te behouden wezenlijke kenmerken en waarden per gebied specificeren.”

In deze streekplanuitwerking zijn de wezenlijke kenmerken en waarden voor de EHS uitgewerkt in de vorm van kernkwaliteiten en omgevingscondities. De ecologische kernkwaliteiten van een bepaald gebied zijn gelijk aan de door Gedeputeerde Staten geformuleerde natuurdoelstellingen voor dat gebied. Dit houdt in dat niet alleen de aanwezige natuurwaarden worden beschermd maar ook de door Gedeputeerde Staten beoogde natuurwaarden. Omgevingscondities zijn de omstandigheden waaraan voldaan moet worden (omgevingskwaliteit in de zin van milieu, water en ruimte) om de ecologische kernkwaliteiten te bewerkstelligen.

Initiatiefnemers van ingrepen binnen de EHS zullen de effecten van de ingreep op kernkwaliteiten en omgevingscondities moeten onderzoeken. Gedeputeerde Staten beoordelen bestemmingsplanwijzigingen binnen de EHS op hun effecten op de kernkwaliteiten en omgevingscondities. Bestaande rechten van functies ingevolge vigerende bestemmingsplannen worden door Gedeputeerde Staten niet beoordeeld. In de EHS verweving en verbindingzone kan regulier agrarisch gebruik worden voortgezet en kan vergroting van aanwezige bouwpercelen via bestemmingsplanwijziging plaats vinden, mits rekening wordt gehouden met de omgeving, inclusief het (potentiële) functioneren van verbindingzones.

Gedeputeerde Staten beoordelen of een aantasting van kernkwaliteiten en omgevingscondities van de EHS als significant is te beschouwen. Hierbij maken Gedeputeerde Staten onderscheid in enerzijds kernkwaliteiten en omgevingscondities behorende bij een specifieke locatie, het leefgebied van (benoemde) soorten en uitwisselingsmogelijkheden voor soorten en anderzijds in kernkwaliteiten die betrekking hebben op landschappelijke en landschapsecologische samenhang.

Gedeputeerde Staten beschouwen een ruimtelijke ingreep waarvoor een bestemmingsplan moet worden aangepast als een significante aantasting van kernkwaliteiten en omgevingscondities wanneer deze kan leiden tot de volgende effecten:

- *Een vermindering van areaal en kwaliteit van bestaande natuur-, bos- en landschapselementen en gebieden die aangewezen zijn voor nieuwe natuur en agrarische natuur.*
- *Een vermindering van de uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren in verbindingzones en tussen de verschillende leefgebieden in de overige delen van de EHS.*
- *Een vermindering van de kwaliteit van het leefgebied van alle soorten waarvoor conform de Flora en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing vereist is en als zodanig worden genoemd in de AmvB Vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora en Faunawet.*

- *Een vermindering van het areaal van de grote natuurlijke eenheden (aaneengeslotenheid).*
- *Een belemmering voor het verloop van natuurlijke processen in de grote eenheden.*
- *Een verstoring van de natuurlijke morfologie, waterkwaliteit, watervoering en verbondenheid met het landschap van HEN-wateren.*
- *Een verandering van de grond- en oppervlaktewater-omstandigheden (kwaliteit en kwantiteit) die de voor de natuurdoeltypen gewenste grond- en oppervlaktewater situatie (verder) aantast.*
- *Een verhoging van de niet gebiedseigen geluidsbelasting in stiltebeleidsgebieden en stiltegebieden (in geval de norm van 40 decibel wordt overschreden).*

Gedeputeerde Staten maken op bovenstaande een uitzondering voor ondergeschikte uitbreidingen van bestaande functies wanneer deze uitbreidingen een gering effect hebben op bovenstaande kernkwaliteiten en omgevingscondities.